

Stanislavski I - Ik word geboren [Maatschappij Discordia]

TONEEL

Acteurscollectief Maatschappij Discordia maakt dit seizoen een aantal voorstellingen over acteur en theatertheoreticus Konstantin Stanislavski (1863-1938). Hij werd vooral bekend door de naar hem vernoemde 'ingeleefde' acteer methode. Volgens de Stanislavski methode behoren acteurs hun spel niet vanuit een techniek te benaderen, maar moeten zij putten uit hun eigen emotionele geheugen. Zij maken gebruik van *The magic if* – doen alsof dat wat er op toneel gebeurt, de acteur daadwerkelijk overkomt. Deze methode levert een transparante en geloofwaardige speelstijl op en vormt de basis voor bijna iedere toneelvorm die vandaag de dag te zien is.

Niet iedere toneelvorm gaat uit van het ingeleefde spel van acteurs - Maatschappij Discordia maakt al dertig jaar vervreemdend toneel vanuit een hele andere opvatting. Niemand op de toneelvloer speelt een personage, niemand zoekt een confrontatie op en niemand vertelt het publiek een helder verhaal. De spelers van Discordia willen samen met het publiek zoeken naar dat verhaal en een mogelijke betekenis. Het gaat de spelers niet om waar ze uitkomen - dat zou best wel eens een heel geloofwaardig stukje toneel kunnen zijn - maar om de weg er naar toe. Zij laten de ontredderde mens achter de acteur zien.

Confrontatie van speelstijlen

De keus van Discordia om een voorstelling te maken over juist zo'n grote theaterrealist als Stanislavski, springt daarom nogal in het oog. De twee stromingen -die van inlevend spel of niet - staan lijnrecht tegenover elkaar. De confrontatie tussen de twee speelstijlen had er kunnen zijn, maar blijft in 'Stanislavski I - Ik word geboren' helaas uit. Niet één keer wordt het publiek door Discordia gedwongen te kiezen tussen de verschillende stijlen, waardoor het antwoord op de vraag wat goed toneel is - inlevend en realistisch of juist filosofisch en absurd - niet wordt ingelost.

Ontroerend

Dat neemt niet weg dat het toch een spannende voorstelling is geworden, zoals we van Discordia gewend zijn. De spelers werpen mogelijke manieren op om aan de echte voorstelling te beginnen; het

toneelstuk over Stanislavski wordt letterlijk geboren. Zij gunnen het publiek een kijkje in de wereld van de acteur. Zoeken naar tekst, naar elkaar, naar een concentratie waar iets vanuit kan ontstaan. Wat opvalt is dat deze avond ook voor niet getrainde absurdisten of Stanislavski kenners de moeite waard is. Mooie zinnen als: "We kunnen alleen het donker zien als er licht is" maken de voorstelling bijna poëtisch en ontroerend. Dan rijst de vraag misschien tóch aan het eind: Wie geloven we eerder? De acteurs van Stanislavski die ons groots inlevend drama brengen, of de toneelspelers van Discordia die een simpele menselijke onmacht laten zien.

Annemarie de Gee - 18 jan 2012
Theaterjournaal